

Association of University Professors), Американської асоціації для поширення слов'янських студій (American Association for the Advancement of Slavic Studies) та ін.

Неодноразово виступає з доповідями на джерелознавчі і літературознавчі теми на конференціях НТШ Канади (Торонто), США (Нью-Йорк і Чикаго), України (Львів), УВАН (Нью-Йорк, Вінніпег), на конференціях названих університетів та американських організацій і світових конгресах слов'янських студій в Гарміш-Партенкірхен (Німеччина, 1980), Вашингтоні (1984), на конгресах Міжнародної асоціації україністів та низці конференцій інших наукових і професійних інституцій України в 1989—2007 рр.

Ювіляр — автор близько ста праць з питань літератури, українського джерелознавства та на культурно-освітні теми, в тому числі: Українська література в США: напрями, впливи, здобутки (Ukrainian Literature in the U.S.A.: Trends, Influences, Achievements, 1976); „Слово о законі і благодаті” в літературній критиці; огляд головніших праць // Науковий конгрес 1000-ліття Хрищення Руси-України. Збірник праць Ювілейного конгресу. Мюнхен, 1988; Володимир Перетц // 125 років Київської академічної традиції 1861—1986: збірник праць / Ред. Марко Антонович. Нью-Йорк, 1993; Головні напрями в українській літературній критиці в ранніх 1920-х роках (The Main Trends in Ukrainian Literary Criticism in the Early 1920 s // The Ukrainian Quarterly, 1997, vol. 53, N 1—2); Володимир Янів — поет (рання творчість): збірник на пошану Володимира Янева, 1997; Володимир Янів — поет (змужнілі роки): збірник праць [том 2], 1997; Ріст і спад книгознавства в Україні (The Rise and Fall of Book Studies in Ukraine // Books, Libraries and Information in Slavic and East European Studies: Proceedings of the Second International Conference of Slavic Librarians and Information Specialists. New York, 1986; Підписні видання в бібліотеці Українського католицького

університету в Римі // Богословія. Рим, 1978; Спалення України в Бібліотеці Української академії наук в Києві // Фенікс: журнал молодих, 1965, зош. 13; Україніка в Конгресовій бібліотеці: до питання політики Конгресової бібліотеки до проблем України // Овид (Чикаго), 1962, № 3; Українські довідкові видання: анотація (Ukrainian Reference Publications: Annotation // Slavic Review, 1975—1987, vol. 34—46).

Д. Штогрин — автор численних статей в Енциклопедії українознавства (Encyclopedia of Ukraine), Енциклопедії української діаспори, понад сто статей і повідомлень на науково-популярні та громадсько-культурні теми в українській пресі в США, Канаді, Німеччині та Україні. Він же — редактор або співредактор численних книг, наприклад: Каталог видань Української Академії Наук [у Києві]. 1918—1930. Чикаго, 1966; Утиски й руйнування української культури в Радянському Союзі (The Persecution and Destruction of Ukrainian Culture in the Soviet Union. New York, 1968); Україна: Виклики Другої світової війни (Ukraine: The Challenges of World War II. Lanham; Boulder; New York; Toronto; Oxford, 2003) та ін. Учений — співавтор і редактор таких праць, як „Українці у Північній Америці: біографічний довідник визначних чоловіків і жінок українського походження в США і Канаді” (Ukrainians in North America: A Biographical Directory of Noteworthy Men and Women of Ukrainian Origin in the United States and Canada. Champaign, 1975), головний редактор або член редакційної колегії англomовних періодичних видань та ін.

Про громадсько-культурну та наукову діяльність Дмитра Штогрини писали Є.-І. Радзимовський, І. Качуровський, В. Сергійчук, Я. Розумний та ін.

З нагоди ювілею бажаємо Дмитрові Штогрину міцного здоров'я і подальших наукових та громадсько-культурних звершень.

Олег КУПЧИНСЬКИЙ, Леонід РУДНИЦЬКИЙ

Цього року виповнилося 85 років дійсному членові Наукового товариства ім. Шевченка (від 15 грудня 1992 р.), Заслуженому діячеві науки і техніки України, академіку Української нафтогазової академії, доктору технічних наук, професорові Василю Шевчуку. Відомий вчений, педагог, громадський діяч, він отримав вагомні наукові та практичні результа-

ти в галузі хемії і технології переробки вуглеводнів та їх похідних. Йому належить понад 300 наукових і методичних праць, 69 винаходів, захищених авторськими свідоцтвами і патентами, в тому числі патентами зарубіжних країн. Під керівництвом В. Шевчука 19 чоловік захистили кандидатські дисертації та одну докторську дисертацію.

Народився ювіляр 13 липня 1928 р. у с. Мізякові Калинівського р-ну на Вінниччині в родині

селянина. 1935 р. вступив до Мізяківської неповно-середньої школи. 1944—1947 рр. навчався у Калинівській середній школі. Того самого року вступив у Львівський політехнічний інститут, який закінчив 1952 р. за спеціальністю „хемічна технологія переробки нафти та газу”. Після закінчення інституту навчався в аспірантурі і почав працювати над проблемою переробки природного газу.

На запрошення Міністерства хемічної промисловості В. Шевчук після закінчення аспірантури 1956 р. перейшов працювати у Бориславську філію науково-дослідного інституту заступником директора з наукової роботи. Він створив і очолив великий колектив молодих, здібних науковців та інженерів, які плідно працювали в галузі хемії і технології органічних речовин.

1958 р. В. Шевчук захистив кандидатську, 1974 р. — докторську дисертації. 1977 р. йому присвоєно звання професора. 1978 р. вчений обійняв посаду завідувача кафедри аналітичної хемії Львівського політехнічного інституту, а 1984 р. його обрано завідувачем кафедри хемічної технології переробки нафти та газу. З 1994 р. В. Шевчук працює професором кафедри.

Наукова діяльність В. Шевчука переважно стосується дослідження закономірностей реакцій піролізу й окиснення вуглеводнів та їх галогенопохідних, і, ґрунтуючись на цій основі, розробці нових технологічних процесів.

В. Шевчук разом з учнями виконав теоретичні роботи в галузі термодинаміки та кінетики хемічних реакцій, розробив методи розрахунку ентропій хемічних сполук. В основі цих методів лежить положення, що ентропії молекул і радикалів можна розглядати як адитивну величину ентропії атомів і зв'язків між ними з врахуванням ентропії, зумовленої симетрією і з внесенням поправок, у випадку складних молекул, на цикли, спряжені і кумульовані зв'язки. Виходячи з принципу адитивності зв'язків в молекулі й активованому комплексі, запропоновано методи розрахунку ентропії активації і, відповідно, предекспоненціальних множників, що утворили окремий розділ курсу хемічної кінетики бімолекулярних процесів.

Виконані фундаментальні дослідження кінетичних закономірностей і механізму високотемпературних гомогенних реакцій окиснення і піролізу вуглеводнів, у тому числі під час протікання їх в зоні горіння. Встановлені закономірності протікання хемічних реакцій і фізичних явищ процесу неповного горіння вуглеводнів із киснем дали можливість розробити теоретичні основні і математичні моделі високотемпературних гомогенних процесів одержання ацетилену й етилену з вуглеводневої сировини.

Під керівництвом професора В. Шевчука розроблено новий оригінальний процес одержання ацетилену оксидативним піролізом природного газу. Сконструйовані промислові реактори піролізу за своєю продуктивністю удвічі потужніші за закордонні. Вони ввійшли як серцевина п'яти виробництв з одержання ацетилену з природного

газу на території колишнього СРСР. Винаходи запатентовані в Румунії, Англії, Німеччині. Продано ліцензію Румунії.

На основі проведених досліджень реакції розкладу та окиснення сполук різних класів розроблені і захищені авторськими свідоцтвами і патентами нові методи одержання багатотоннажних продуктів органічного синтезу — ціанистоводневої кислоти, фтормономерів, оксиду пропілену й ацетальдегіду, надоцтової кислоти, нижчих карбонових кислот, алкілфенолів, аеросилу. Більша частина розроблених процесів пройшла випробування на дослідних установках країни.

Протягом останніх років разом зі своїми учнями В. Шевчук досліджує нову технологію переробки газу, яку можна назвати „Технологією нового покоління”. Створюються науково-теоретичні основи каталітичних процесів одержання ненасичених і ароматичних вуглеводнів із газів різного походження (природного, супутнього нафтового, нафто-заводських і газів коксування вугілля та сланців).

Нині В. Шевчук працює науковим консультантом Кременчуцького заводу технічного вуглецю.

З підсумками своїх наукових робіт, В. Шевчук неодноразово виступав на міжнародних, всесоюзних, республіканських конференціях та конгресах.

Крім наукової та педагогічної діяльності, В. Шевчук багато часу і сили віддавав і віддає громадській роботі. Протягом багатьох років був головою правління товариства „Знання” у Національному університеті „Львівська політехніка”, заступником голови спеціалізованої ради при НУ „Львівська політехніка”, членом редколегії журналу „Хемічна промисловість”.

Нагороджений орденом і медаллю, почесним знаком „Відмінник хемічної промисловости”.

Леонід КВІТКОВСЬКИЙ

Дійсному членові НТШ (від 22 жовтня 1998 р.), членові управи Українського лікарського товариства (УЛТ), докторові медичних наук, професорові кафедр факультетської та шпитальної терапії Львівського національного медичного університету, дійсному членові Європейської асоціації нефрологів (ERA/EDTA), Міжнародного товариства штучних орґанів (ISAO), наукового Комітету Дунайської асоціації нефрологів (DAN), заступникові голови правління української асоціації нефрологів, ревматологів, талановитому лікарю-терапевту Богданові-Михайлові Коваліву виповнюється 85 років.

Народився Б. Ковалів 25 грудня 1928 р. у Львові у родині знаного у Львові приватного підприємця Михайла Коваліва та Марії-Пелагії Осьмак. Абсолютвент Української академічної гімназії у Львові, вищу освіту здобув у Львівському медичному інституті, який закінчив в 1951 р. за спеціальністю „лікар”.

У 1951—1952 рр. працював завідувачем лікарської дільниці с. Скваряви Золочівського р-ну

Львівської обл., 1952—1953 рр.— ординатором терапевтичного відділу 8-ї лікарні м. Львова; 1953—1968 рр.— науковим співробітником Львівського НДІ туберкульозу; 1968—1985 рр.— доцентом, професором кафедр факультетської терапії педіатричного, стоматологічного та санітарно-гігієнічного факультетів, а 1985—2000 рр.— шпитальної терапії Львівського медичного університету імені Данила Галицького.

1958 р. захистив кандидатську дисертацію „До питання про функціональний стан нирок у хворих легеневою туберкульозом”, а 1966 р.— докторську дисертацію „Неспецифические поражения почек при туберкулезе: современная клиника, диагностика и лечение”.

Науковий доробок Богдана Коваліва становить понад 230 наукових праць, серед яких вісім монографій, підручник, три словники. Напрями його наукових досліджень — питання пульмонології, фтизіатрії, нефрології, клінічної коагулології, застосування української стенографії (за системою Олександра Панейка) в перекладно-лінгвістичній медицині. Як науковець-клініцист і практик, результати своїх досліджень з пульмонології, фтизіатрії, нефрології та клінічної коагулології Богдан Ковалів широко висвітлював на численних конференціях, наукових сесіях, національних з'їздах і конгресах в Україні та за кордоном (1990—2006 рр. у 16 країнах Європи, Канаді і Тайвані).